

INTERNATIONALE UNGES FORBUND (I.U.F.)

En bevægelse uden ledere

Af Oda Carøe Brandt

August 1930 mødtes unge partiløse socialister fra Skandinavien og Europa i en lejr ved Ravnø og grundlagde bevægelsen: Internationale Unges Forbund (I.U.F.).

Gruppen S.A.U. (Socialistisk Arbejder Ungdom) havde taget initiativet til lejren. Vi havde længe haft opfattelsen af, at der var et behov for at samle unge revolutionære i en international bevægelse for antiautoritær socialisme (anarkisme). Det viste sig at være rigtigt.

I december 1929 sendte vi indbydelserne ud. Vi benyttede vore forbindelser med en række bevægelser, som vi ved flere lejligheder havde samarbejdet med, bl.a. Nordiske Naturisters Forbund (N.N.F.), Tilbage Til Torpet (T.T.T.), War Resisters International, – på dansk: Aldrig Mere Krig (A.M.K.) og arbejderesperantisternes internationale blad "Observo".

Ved anmeldelsesfristens udløb 1. marts 1930 havde vi fået svar fra 200 kammerater rundt om i Skandinavien og Europa, omtrent lige mange af hvert køn. 80 af dem repræsenterede større eller mindre grupper, således at vi kunne regne, med 200 kammerater, der sluttede op om vor idé om et internationalt forbund.

Lejren fandt sted de første 14 dage af august på gruppens lejrplads ved Ravnø, hvor vi i forvejen havde tre store helårstippis stående.

Ad mange og ukendte veje kom de, en broget flok af tidens unge revolutionære fra Norden og det europæiske kontinent, og fandt frem til vort fristed i det jyske søhøjland. Adskillige af dem var allerede illegale og var således gået over grænserne udenom paskontrollen. Lejren blev en stor oplevelse for alle deltagerne. Ved ankomsten afleverede vi vore penge, evt. madvarer og andre "brugelige" ting til fælleskassen, og lejren blev erklæret for "fri kommune". Vi organiserede arbejdshold og lavede en køreplan for dagenes aktiviteter, og så gik det bare løs for fuld kraft. Vi diskuterede og vedtog retningslinjer og formål for den ny bevægelse. Og vi blev hurtigt enige derom.

Dens idégrundlag blev en antiautoritær proletarisk socialisme. Den skulle ledes kollektivt, rettere sagt, der skulle ingen ledere være. Alle beslutninger, bevægelsen angående, skulle træffes på stormøder i en årlig international lejr, og al information formidles ud til grupperne igennem en sikker og hurtig arbejdende kurértjeneste og internationalt kontaktnet. Derudover var alle grupper autonome (selvstyrende), når de godtog stormødets afgørelser og kunne udover den årlige storlejr afholde stævner og lejre efter eget for godtbeholdende.

Vi var en antiparlamentarisk bevægelse. I staten og dens magtmidler politi og militær så vi kapitalismens våben i klassekampen og i det internationale slagsmål om verdens rigdomme. Statens institutioner: parlament, domstole, kirke, undervisningsvæsen osv. har den ene opgave at forsvare og fundamentere magten og privilegierne. Derfor er staten altid den samme stat, hvad enten den er kejser- eller kongedømme, enevælde, republik, demokrati eller diktatur: dvs. en autoritær klike, der takket være flertallets naivitet og autoritetstro, tilraner sig magten ved politiske fiduser og manipulationer; eller ved direkte militær vold så den uforstyrret kan udplyndre den almindelige befolkning.

Men vi så også klart, at hvis mennesket skulle bevare håbet om en fremtid, måtte det kæmpe. Det måtte vælge mellem autoritet og frihed. Menneskets fremtid så vi virkeliggjort i et klasseløst samfund uden grænser skabt og sikret gennem folkenes internationale solidaritet, gensidige hjælp og frie overenskomster. Vi var internationalister, verdensborgere. Derfor gik vi i illegalitet. Den voksende fascisme rundt om i Europa bevirkede, at vi i Ravnsølejren beskæftigede os meget med den antifascistiske kamp, og det resulterede da også i, at der til forbundets kollektive ledelse valgtes en arbejdsgruppe, der skulle organisere I.U.F.'s antifascistiske virksomhed.

Den første kollektive ledelse, der blev valgt i Ravnsølejren, kom til at bestå af følgende kammerater: Irmgard Neumann, Hamburg, Sonja

Molander, Sverige, Roger de Noel, Belgien, kom til af stå for den årlige storlejr, det internationale kontaktnet og kurértjenesten.

Anita Bernard og Marianne Armand, Frankrig, og den franske anarkistveteran, advokaten Luis Lecain skulle skrive I.U.F.'s antimilitaristiske program, udvide samarbejdet med den internationale Matteottifond og forestå de eksisterende flugtruter for folk, der var kommet "i klemme i systemet".

Franz Rona, Wien, Georgi Tchernikoff, Bulgarien, og Hans Torgesen, Danmark, tog sig af oplysnings- og kulturarbejde, produktionskollektiver, befriede områder, selvstyremodeller osv.. Gry fra Norge, Werner, Danmark, og Arno Sastamoinen, Finland, blev valgt til at organisere I.U.F.'s antifascistiske virksomhed, herunder forbindelsen med trepilegrupperne (Sergei Tschachotin) og de russiske anarkister i europæisk eksil.

Pieter Niewenhuus, Holland, Käthe Baumbach, Tyskland, og Annemaria Selinger, Schweiz, skulle skrive manifest, tilrettelægge agitation, tegne plakater osv..

Foruden at deltage i de forskellige lejre, rejste I.U.F.'erne meget rundt til kammerater og venner, og overalt i de forskellige lande deltog de aktivt i strejker, demonstrationer og aktioner mod krig og fascisme. På vore fristeder havde vi bygget hytter og tippis, som vi kunne bo i hele året. Vi dyrkede jorden ved søen med kartofler og grøntsager, det samme var tilfældet på et husmandssted ved Daugård Strand (Vejle Fjord), hvor en kammerat og hans pige boede. I Dalarne i Sverige fandtes et befriet område, der blev dyrket som kollektivt landbrug af T.T.T. I det store anarkistiske kollektiv "Sonnenheim" på Lüneburger Heide i Tyskland fandtes både gartneri og konservesfabrik (ødelagt af nazisterne i 1933), og fiskekollektivet ude ved kysten i Bretagne var også et sted, vi meget benyttede.

På alle vore fristeder var der organiseret en eller anden form for produktionskollektiv, som vi kunne indgå i, når vi opholdt os på stedet. På nogle af fristederne i Danmark og Sverige mødtes vi også med folk fra N.N.T., T.T.T. og A.M.K.

Trods de vanskelige forhold i 30'erne lykkedes det os hvert år at afholde den internationale lejr. Den første var altså lejren ved Ravnø. Så fulgte i 1931 lejren ved Fevik på Sørlandet i Norge. 1932 den fri kommune ved Bingen (Rhinen). 1933 en meget vellykket lejr i den schweiziske kanton Courtelain (hjemstedet for Juraføderationen). I 1934 en lejr ved Atlanterhavskysten i Bretagne, Frankrig. 1935 holdtes lejren i et af Sveriges skønneste naturområder ved Falkenberg og 1936

I.U.F.'s syvende og største lejr ved Henne strand ved Vestkysten i Danmark.

Det blev I.U.F.'s sidste internationale lejr. Ved lejrens afslutning kom meddelelsen om borgerkrigens begyndelse i Spanien og alle lejrdelegerne og I.U.F.'ere andre steder fra rejste til Spanien, hvor vi var med til at organisere de anarkistiske militser, især "Kolonnen Durutti", arbejderkollektiverne og undervisnings- og hospitalsvæsen.

Over 1.000 I.U.F.'ere faldt i Spanien, andre mistede livet i Mussolinis og Hitlers fængsler og kz-lejre, og atter andre i de forskellige landes modstandsbevægelser i kampen mod nazismen under sidste verdenskrig.

I.U.F.'s historie kunne blive et stort og digert værk på tusinder af sider. Et storslået epos om en ungdom der valgte frihedens og kampens vej.

Men der findes ingen biografier, ingen mindsten med deres navne. Deres liv og deres spor ender på en barrikade i Barcelona eller et skyttegravshul i Aragonien, bag en fængselsdør eller i et torturkammer; i en kz-lejr eller foran en henrettelsespeleton. Deres liv var en frihedssang skrevet med lænker, smerter og blod, ufattelige menneskelige ofre og forfærdelige tab. For os alle, kammeraterne der er borte, og vi få der er tilbage, kom I.U.F. til at præge hele vort liv. Måske var det tidsånden, hele den måde vi organiserede, arbejdede, levede og kæmpede på. Sammen stred vi os gennem tidens kaos af vold, fængsler, krig og umenneskelighed med en stor skøn drøm i vore sind; en drøm der førte os over grænsernes trange led i et kammeratskab så rent og stærkt, så fuldt af menneskelighed.

I.U.F. var i sandhed bevægelsen: "Én for alle og alle for én" og "Ingen over dig, alle ved din side". Derfor blev I.U.F. bevægelsen, hvor datidens unge revolutionære proletarer mødtes og kæmpede.

Historien om en sang

Vi var en flok I.U.F.'ere, der det meste af sommeren '33 opholdt os ved Ravnsø. Nogle af os havde været i Tyskland, hvor vi havde oplevet nazisternes magtovertagelse og undertrykkelsen af det tyske folk. Vi havde "lodset" nogle internationale kammerater over grænsen, og nu gik vi og arbejdede med forskellige ting på fristedet og med I.U.F.'s problemer i den øjeblikkelige situation. En aften vi sad og diskuterede kulturproblemer, kom vi ind på emnet kollektiv lyrik. Det skulle nogle af os prøve. Werner (Danmark), Gry (Norge), Franz (Wien), Irmgard (Tyskland), og Anita (Frankrig) skrev teksten, og Hans (Danmark) skrev på melodien "Rosen fra Fyen" musik til den. Det blev altså både kollektiv

og international lyrik. Det lille eksperiment blev fremstillet i en dansk, en tysk og en fransk version.

Herunder den danske tekst:

Werner.

Det skumrer over lejren fra sø og mørke træ'er
/. vi samles rundt om bålet i lyse flammers skær. /

Franz.

Der gror af tunge tider en voldsnat mørk og vild
/. men røde unge våger om bålets klare ild. /

Gry.

Lad røde luer stige mod nattens sorte strøm
/. og flamme ud i tiden om ungdom ild og drøm. /

Anita.

Og medens ilden brænder mod vold og herskerånd
/. da mødes vore hænder i ungdoms frie ånd. /

Irmgard.

Syng over alle grænser vort unge venskabsbud
/. i skær fra nattens stjerner mens bålets ild dør ud. /

Hans.

Skrev musikken, der følsomt og indlevende meget smukt tolker
stemningen bag teksten.

Lidt om dem, der skrev sangen

Franz Rona

Født 1914 i Wien. Forældrene var aktive som fagforeningsledere og kulturarbejdere i "det røde Wien", dvs. de store boligkomplekser: Karl Marxhof, Matteottihof, Bakuninhof og andre, som arbejderorganisationerne havde bygget som store kollektiver på "Ring" (svarer til Ringgaden i Århus), tillige med kooperative virksomheder, sociale og kulturelle institutioner, grønne områder m.m.

Franz var med til at grundlægge I.U.F. ved Ravnø sommeren 1930, hvor han sammen med Georgi fra Bulgarien og Hans fra Danmark

valgtes til at varetage I.U.F.'s kultur- og oplysningsarbejde, udbygningen af produktionskollektiverne og de befriede områder og udarbejdning af nye selvstyremodeller.

Han kom meget til Ravnsø, som han fandt var et ideelt sted som basis for I.U.F.'s arbejde Både før og efter nazisternes magtovertagelse i Tyskland var han aktiv i trepilegrupperne i Hamburg.

Som afdelingsleder i "Demokratische Schutzbund" deltog Franz aktivt i Februarkampene 1934 i forsvaret af "det røde Wien", som den klerikale Dolfussfascisme jævned med jorden ved beskydning med svært artilleri.

Efter sammenbruddet flygtede Franz sammen med to aflederne af "Die Drei" (en socialistisk radiosender): Hans Hoffstätter og Josef Simon. En måneds tid efter nåede de frem til Ravnsø. Efteråret '34 fortsatte Josef Simon til USA, hvor han fik arbejde på et universitet i Californien.

Ved den spanske borgerkrigs udbrud 17. juli '36 rejste Franz og Heinz sammen med andre I.U.F.'ere til Spanien, hvor de var med til at organisere "Kolonnen Durutti".¹ De faldt begge ved overgangen over Ebro under kolonnens fremrykning mod Zaragoza. Franz var en meget intelligent kammerat og en aktiv socialistisk kæmper, en af de bedste af sin tid. I den anarkistiske ungdomsbevægelse var han en af de kammerater, der fik den største betydning for bevægelsens udvikling.

Gry Skogheim

Født i Mo i Rana, Norge. Forældrene var meget aktive i den norske arbejderbevægelse, i fagforeningsarbejdet, kultur- og oplysningsarbejdet. Hendes farfar boede i Ålesund og var en af pionererne i den nordnorske arbejderbevægelse. Han skrev bl.a. bogen "Klassekamp under nordlysflammer", en spændende historisk beretning om den første organisering af den nordnorske arbejderklasse.

Gry var som 14-årig med til at stifte I.U.F. i Ravnsø. Hun arbejdede et års tid på alderdomshjemmet i Fevik på Sørlandet men gik så i illegalt og rejste meget rundt til I.U.F. kammeraterne i Norden og Europa. Hun opholdt sig i lange perioder ved Ravnsø. Deltog i "den fri kommune" ved Bingen (Rhinen), der blev den sidste fri ungdomslejr i Tyskland. I 1933 tog nazisterne magten og diktaturet begyndte.

Gry arbejdede også sammen med trepilegrupperne, og i efteråret 1933 var hun sammen med Sonja Molander, Werner, Franz Rona, Oda og Arno Sastamoinen i Hamburg for at hjælpe Irmgard og de tyske kammerater i trepilegrupperne.

Ved den spanske borgerkrigs udbrud juli '36 rejste hun sammen med en gruppe I.U.F.'ere fra de nordiske lande til Spanien, og var med til at organisere "Kolonne Durutti" og blev leder af den nordiske centurie i kolonnen.

Den kollektive ledelse af kolonnen gennemførtes ved en rokering mellem centurierne, og det blev den nordiske centurie med Gry i spidsen, der kom til at lede overgangen over Ebro under kolonnens fremrykning mod Zaragoza.

Natten mellem den 18. og 19. august gik kolonnen over Ebro. Det blev borgerkrigens mest forbitrede og blodigste slag. Her faldt Gry sammen med 29 kammerater fra den nordiske centurie.

Det var hendes norske kammerater: Gunnar Reis Andersen, Kasten Solhaug, Torstein Svold, Lise Haukelid, Inga Bjørg Forsmark, Reidar Selstad Ås, Kåre Martinsen, Ulla Hazeland og Margot Hansteen; svenskerne: Harald Johanson, Ivar Hågelund, John Olstad, Sonja Molander, Britta Moberg, Anders Vigfors, Eva Ackermann og Per Lo Johanson; finnerne Paavo Salminen, Aina Bergmann, Annagreta Viksteen, Arno Sastamoinen, Åse Reitan og Solveig Falck; og danskerne: Arne Olsen, Annelise Bovin, Grethe Klitgård, Svend Jørgensen, Margit Sønderholm og Asbjørn Lund Andersen.

Alle 30 blev bisat i en fællesgrav i en lille olivenlund på skråningen ned mod floden. Gry var ikke alene en intelligent pige men dertil meget viljestærk og modig. Hendes ubændige frihedstrang bragte hende hele tiden i konflikt med det autoritære samfund. Hun havde omkring 30 domme for "politiske forbrydelser" og havde, da hun faldt i Spanien, været 8 år i illegalitet.

Anita Bernard

Født 1915 i Clermont Ferrard (en forstad til Paris). Boede delvis i Rue Louise Michel på det gamle Montmartre og i lange perioder hos sin mors forældre i et lille fiskerleje ude i Bretagne. Morfaren var medlem af et fiskerkollektiv, hvis medlemmer var syndikalister og anarkister.

Anita var sammen med en anden fransk pige Marianne Armand med til at stifte I.U.F. ved Ravnsø 1930; og samme år gik de i illegalitet. De kom fra gruppe Louise Michel og var desuden aktive i "Anarchisme et Nonviolence" (anarkisme og ikke-vold), hvor de arbejdede sammen med den franske anarkistveteran, advokaten Luis Lecain.

Anita udarbejdede sammen med Marianne og Lecain I.U.R.'s antimilitaristiske program. De var deltagere i den "fri kommune" ved Bingen 1932, og det var Anitas forbindelser til fiskerkollektivet og en

kæmpe indsats fra hendes side, der muliggjorde, at vi kunne holde I.U.R.'s storlejr 1934 ved kysten i Bretagne.

Anita, Marianne og Lecain deltog i den spanske borgerkrig, hvor de organiserede skole- og hospitalsvæsen og andet humanitært arbejde.

Under den tyske besættelse var hun meget aktiv i kampen mod nazismen og krigen, og under den protyske regeringschef Laval blev Anita og Marianne arresteret og kort efter skudt i kælderen under militærkarsernen i Marseilles.

Anita havde utallige domme for "statsfjendtlig virksomhed" og havde ved sin død været 14 år i illegalitet. Hun var en værdig repræsentant for den revolutionære pacifisme. Hendes troskab mod høje idealer og hendes stærke menneskelige solidaritet gjorde hende til en højt respekteret og elsket kammerat i vor bevægelse.

Irmgard Neumann

Født 1915 i Hamburg. Forældrene meget aktive i fagforeningsarbejde og i "Bund der Anarchisten". Som 14-årig flyttede hun ud i det store anarkistiske kollektiv "Sonnenheim" på Lüneburger Heide. Hun var med til at stifte I.U.F. ved Ravnsø, og sidenhen kom hun jævnligt på besøg hele året rundt. Sammen med Sonja Molander fra Sverige og Roger de Noel, Belgien, organiserede hun det internationale kontaktnet og fik etableret en sikker og meget hurtig fungerende kurértjeneste. Den "fri kommune" ved Bingen blev mulig ved en kæmpeindsats af Irmgard, hvor hendes kontakter til fri ungdomsbevægelser over hele Tyskland sikrede en solid opbakning af lejren. Samme år gik hun i illegalitet og arbejdede meget sammen med trepilegrupperne, som efter Hitlers magtovertagelse blev de første modstandsgrupper i det nazistiske Tyskland.

Efter nazisternes magtovertagelse flyttede Irmgard alt materiale om I.U.F. til Ravnsø, hvor Gry i forvejen opholdt sig.

Efter Februarkampene i Wien '34 kom Franz og hans kammerat hertil, og da situationen i '35 blev lidt anstrengt for Anita i Frankrig, tog hun også foreløbigt ophold her. I.U.R.'s virksomhed blev i et par år organiseret med basis i Ravnsø. Herfra tog de afstikkere ud i hele I.U.F.-området, men mange gange var de alle samlet ved søen. Vi måtte naturligvis træffe ret strenge sikkerhedsforanstaltninger, og der var konstant 3-4 kammerater fra vor gruppe ved søen. Irmgard tog som de andre I.U.F.'ere til Spanien i juli '36. Hun var med i "Kolonne Durutti" fra starten i Barcelona og under hele marchen mod Zaragoza som chauffør og kurér ved Duruttis hovedkvarter.

Efter sammenbruddet flygtede hun til Frankrig, men da tyskerne besatte landet måtte hun flygte til England. Her opholdt hun sig til sommeren 1946 takket være en effektiv beskyttelse fra venner i det engelske minearbejderforbund. Så vendte hun atter tilbage til Tyskland efter 14 års illegalitet, borgerkrig og emigration. Irmgard bor i dag igen i Hamburg. Hun er meget aktiv i "Bund der Anarchisten" og især i arbejdet med at genrejse det ny "Sonnenheim" på Lüneburger Heide. Desuden er hun meget aktiv i miljø- og antiatombevægelserne.

Irmgard er internationalisten og en fremragende organisator, og det skyldes for en stor del hendes indsats, at I.U.F. hvert år kunne holde sin internationale storlejr. Derved var hun med til at sikre arbejdet en stabilitet, der fik den største betydning for vor bevægelse.

Hans Torgesen

Født i Odense 1913. Forældrene meget aktive i fagbevægelsen og i "Aldrig mere krig". De var studiekredsledere og foredragsholdere i AOF (Arbejdernes Oplysnings Forbund). Hans var med i I.U.F. fra starten i 1930. Han valgtes sammen med Franz og Georgi til at varetage bevægelsens oplysnings- og kulturvirksomhed, produktionskollektiverne og de befrieede områder osv..

Han studerede sanskrit og filosofi i det hele taget. Han var pacifist og vegetar og sammen med Werner medlem af N.N.F. (Nordisk Naturist Forbund) og T.T.T. (Tilbage Til Torpet). Kom til at præge I.U.F. i den retning. Deltog i "den fri kommune" ved Bingen og var en af de ledende kræfter i organiseringen af I.U.F.'s internationale lejr ved Henne Strand sommeren 1936. Efter lejrens afslutning rejste han sammen med de øvrige lejrdeeltagere til Spanien, hvor borgerkrigen nu var begyndt. Sammen med Anita Bernard, Marianne Arman og Luis Lecain var han med i organiseringen af kollektivernes skole – og hospitalsvæsen og andet humanitært arbejde. Under den tyske besættelse 1940-1945 arbejdede han i flugtruterne til Sverige og i kurértjenesten.

Efter krigen en overgang gartner på Iselingen hos Jacob Dinesen (Karen Blixens bror) der bekostede et års ophold i Indien for ham.

Hjemkommen herfra indsendte han som den første ikke-akademiker en doktordisputats til Københavns Universitet, og fik den antaget. Som dr.phil. blev han få år efter bibliotekar på universitetets filosofiske bibliotek, hvorfra han i dag er pensioneret.

Werner Andersen

Født i en landsbyplum i 1912. Opvokset i et landsbykollektiv hos bed-

steforældrene der var anarkister. Deltog som 12-årig i en strejke og besættelse på et lokalt teglværk. Forlod landsbyen som 15-årig og rejste til Norge (Nordkap) hvor han hele sommeren opholdt sig i fiskerkollektivet Mehamn, den nordligste by i Norge. I september rejste han med samerne gennem Enoteki Lapmark og videre gennem Sverige hjem.

Organiserede sammen med kammerater S.A.U. (Socialistisk Arbejder Ungdom), der var en antiautoritær socialistisk (anarkistisk) ungdomsgruppe.

Han var desuden medlem af N.N.F. (Nordisk Naturist Forbund) og T.T.T. (Tilbage Til Torpet), en bevægelse for kollektivt jordbrug.

S.A.U.-gruppen rådede over en lejrplads med tre helårstipier ved Ravnsø, og her opholdt der sig stadigvæk nogle af gruppens medlemmer.

Det var her, der på S.A.U.-gruppens initiativ, blev afholdt en international lejr i 1930, hvor I.U.F. (Internationale Unges Forbund) blev organiseret. Werner blev sammen med Gry fra Norge og Arno fra Finland valgt til at udforme bevægelsens antifascistiske program samt varetage forbindelsen med trepilegrupperne og de russiske anarkister i europæisk eksil. Deltog i "den fri kommune" ved Bingen (Rhinen) og blev sammen med andre internationale kammerater arresteret og udvist af Tyskland.

Var aktiv i de forbudte trepilegrupper og blev sammen med Gry, Oda, Sonja, Franz, Arno og Britta anholdt for organiseringen af den ulovlige trepiledemonstration i København 1932. Gik samme år i illegalitet. I efteråret 1933 sammen med Gry, Sonja, Franz, Arno, Oda og Britta i Hamburg for at hjælpe Irmgard og de tyske trepilegrupper, der efter nazisternes magtovertagelse var de første modstandsgrupper i Tyskland.

Under en konfrontation med S.A. (Sturmabteilung) blev alle anholdt og udvist af Tyskland. Sammen med Gry og Irmgard rejste han meget rundt til de forskellige I.U.F.-grupper i Europa, hvor de deltog i gruppernes daglige arbejde, stævner og lejre. Fra storlejren ved Henne Strand 1936 rejste han sammen med de øvrige deltagere til Spanien, hvor de skandinaviske kammerater blev organiseret i den nordiske centurie i "Kolonne Durutti". Efter sammenbruddet i februar 1939 blev overlevende fra centurien og andre udenlandske kammerater interneret i en karantænelejr ude i Bretagne i Frankrig. Herfra blev alle frigivet i september 1939.

Vinterhalvåret tilbragte Werner som elev på Roskilde Arbejderhøj-

skole takket være en enestående forståelse og hjælp fra forstander Hjalmar Gammelgård.

Den 19. april, ti dage efter den tyske besættelse, blev Werner anholdt og arresteret af det danske politi efter en eftersøgning igangsat af Gestapo (Geheime Staatspolizei). Sammen med to kammerater fængslet men ved gode venners hjælp undveg de allerede to måneder senere. I alle fem krigsår aktiv i modstandsbevægelsen. Først ved jernbane- og fabrikssabotage, senere i modstandsbevægelsens militærorganisation.

Ved befrielsen vagtchef ved internatet for landssvigere og tyskerhåndlangere. Hjemsendt fra modstandsbevægelsen 1. september '45. Derefter tildelt "Dansk Minekontrol" på Vestkysten i 8 måneder.

Efter flere års revolutionær virksomhed bl.a. i den spanske borgerkrig og derefter 5 års modstandskamp havde Werner vanskeligheder med at tilpasse sig et normalt samfundsliv. Han forlod Danmark og vagabonderede i Skandinavien og det krigshærgede Europa. 1 1949 vendte han tilbage til Danmark. Han tog atter ophold ved Ravnø, hvor han siden opholder sig det meste af året.

22 domme for "politiske forbrydelser".

3 for majestætsfornærmelse.

3 udvisninger fra Tyskland.

20 års illegalitet.

Noter

1. Buenaventura Durutti (f. 14.7.1896 i Léon – d. 19. 11. 1936 i Madrid). Én af den spanske anarkismes kendteste personligheder. Den spanske anarkisme organiseredes hovedsageligt i dets fagforening – C.N.T., som blev Spaniens største, og F.A.I. som var en slags idé- og frontorganisering, hvor anarkismens ideer og mål diskuteredes. Hvor der blev lagt taktik og strategi.

B. Duruttis liv og virke, som ofte er en blanding af levet liv og myte, gjorde ham til en kompromisløs revolutionær og anarkist. I sin korte levetid, 40 år, deltog han utallige steder nationalt og internationalt.

En dokumentarisk og væsentlig bog om Duruttis liv og borgerkrigen er: Hans Magnus Enzensberger: "Anarkiets korte sommer." (ty. 1972; dansk 1973). Endvidere: Abel Paz: "Durutti. The People Armed". (Black Rose Books, 1976).

Durutti-kolonnerne var altså anarkistiske, og der dannedes en skandinavisk kolonne. Disse kolonner udgik hovedsagelig fra Barcelona og Catalonien.

Oda Carøe Brandt